

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMALIENO:	26-07-2021		
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Broj	Broj priloga
		broj	priloga
03/3-56-18-1507/21			

Broj: 03-23.1-01- 81 /21
Sarajevo, 13.07.21

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
Zajednička komisija za ekonomske reforme i razvoj
N/r sekretara

Predmet: Informacija o kretanju makroekonomskih pokazatelja za januar/siječanj-april/travanj 2021. godine u Bosni i Hercegovini, dostavlja se

Poštovani,

Direkcija za ekonomsko planiranje Vijeća ministara Bosne i Hercegovine (DEP) je pripremila Informaciju o kretanju makroekonomskih pokazatelja za januar/siječanj-april/travanj 2021. godine u Bosni i Hercegovini.

Navedeni materijal se dostavlja radi informiranja.

S poštovanjem,

DIREKTOR

Zoran Zeljko

U prilogu:
- kao u tekstu

INFORMACIJA

**o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za januar/siječanj – april/travanj 2021. godine**

Sadržaj

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	4
Kretanje industrijske proizvodnje.....	5
Maloprodaja.....	6
Građevinarstvo.....	7
Tržište rada	8
2. Javne finansije	11
Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini	11
Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda.....	12
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	14
Cijene.....	14
Monetarni sektor.....	15
Bankarski sektor	17
Berze u Bosni i Hercegovini.....	18
4. Vanjski sektor.....	20
Vanjskotrgovinska robna razmjena	20
5. Strane direktne investicije	23

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu Bosne i Hercegovine. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju Bosne i Hercegovine.

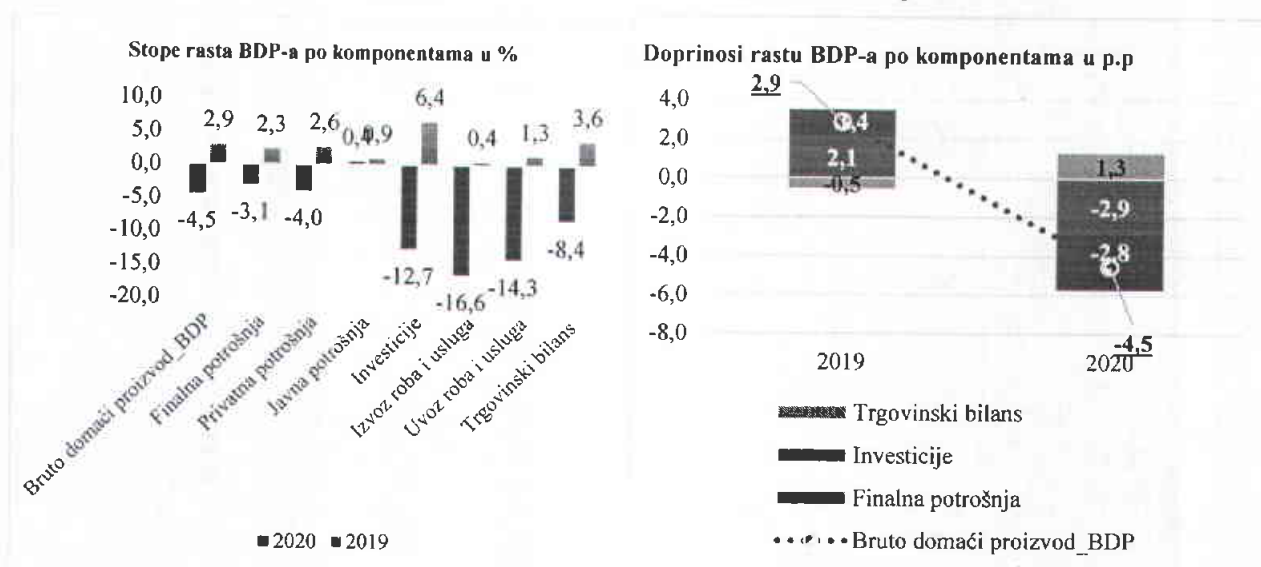
„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima Bosne i Hercegovine koje publikuje Direkcija, kvartalno - četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu Bosne i Hercegovine.

* * *

1. Realni sektor

2020. godinu kako u zdravstvenom tako i u ekonomskom smislu u potpunosti je obilježila globalna pandemija virusa Covid 19. U skladu s tim, globalno širenje pandemije virusa Covid 19 tokom 2020. godine praćeno uvođenjem takozvanog zaključavanja ekonomija „lockdown-a“ veoma negativno se odrazilo na ekonomska kretanja u svijetu, regionu, te u konačnici i u Bosni i Hercegovini. Prema trenutno raspoloživim preliminarnim podacima EUROSTAT-a za 2020. godinu u zemljama EU registriran je realni pad BDP-a od oko 6,2% u odnosu na prethodnu godinu.¹ S druge strane, prema preliminarnim podacima Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine² (dalje u tekstu BHAS) u Bosni i Hercegovini je zabilježen pad BDP-a od oko 4,5%.³ Pregled strukture BDP-a u Bosni i Hercegovini po komponentama u 2020. godini prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 1: Pregled strukture BDP-a u 2020. godini po komponentama

Izvor: BHAS

Kada su u pitanju ekonomska kretanja u 2021. godini, vrijedi istaći da u vrijeme pripreme ovog izvještaja podaci nacionalnih računa nisu bili raspoloživi za upotrebu. S toga je vrlo teško precizno procijeniti kretanje ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini. Međutim, na osnovu trenutno raspoloživih kratkoročnih statističkih podataka može se konstatovati da je u 2021. godini došlo do promjene određenih ekonomskih trendova u odnosu na prethodnu godinu. Posebno se to odnosi na dostupne kratkoročne pokazatelje za april 2021. godine u proizvodno-izvoznom sektoru, što je između ostalog i nagovještavano u okviru ranijih izvještaja. Naime, Bosna i Hercegovina je tokom ovog perioda ostvarila zavidan rast proizvodnje, naročito u okviru prerađivačke industrije, kao i rast robnog izvoza po dvocifrenim stopama. Iako je su ove stope rasta dobrim dijelom posljedica efekta niske osnovice iz prethodne godine, ostvareni rast djeluje dosta ohrabrujuće. Po svemu sudeći moguće je da su kompanije u Bosni i Hercegovini iskoristile prekide u međunarodnim lancima snadbjevanja zbog Covid-a 19 i profitirale usljed takozvanog efekta near-shoring. Near-shoring podrazumjeva realokaciju proizvodnje i snadbjevanja evropskih industrija sa azijskih tržišta prema tržištima koja se nalaze u blizini EU. Tako prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a Bosna i Hercegovina u periodu januar-

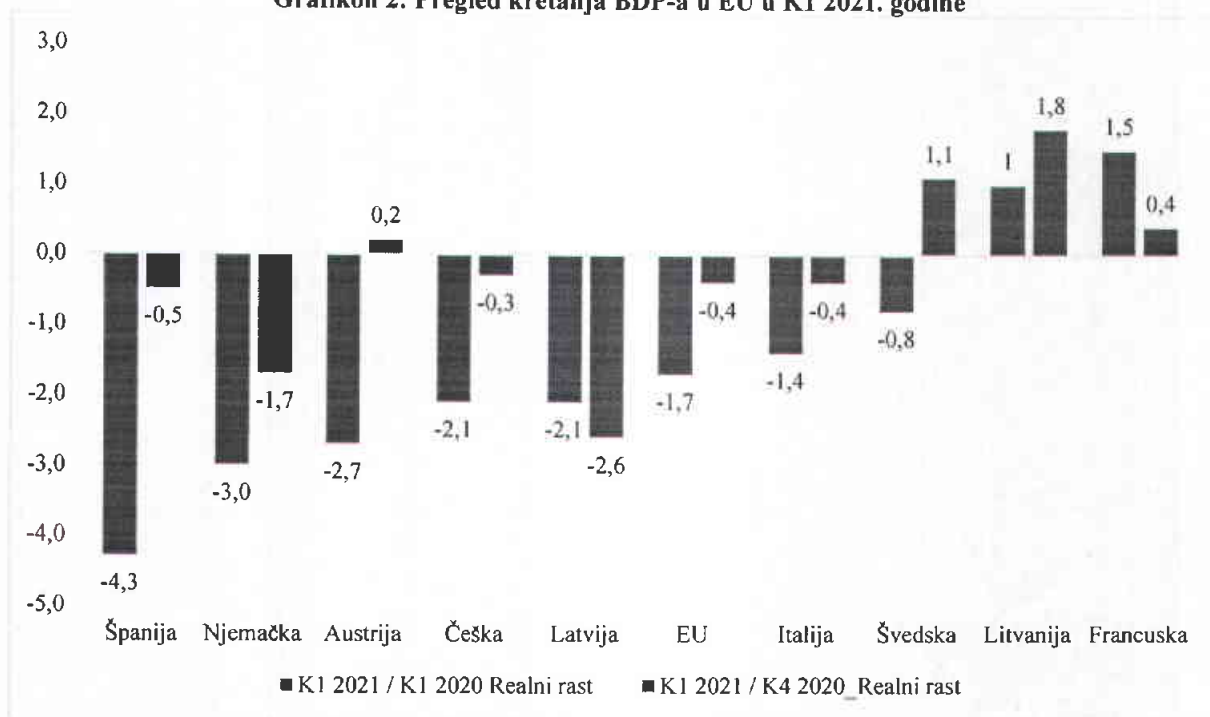
¹ EUROSTAT, „Preliminary flash estimates for fourth quarter of 2020“, 23/2021, 16.02. 2021

² Statistika nacionalnih računa, kvartalni podaci za 2020. godinu

³ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Bruto domaći proizvod, rashodni pristup tromjesečni podaci“, 01.04.2021. godine.

april 2021. godine u odnosu na isti period prethodne godine ostvarila porast fizičkog obima industrijske proizvodnje od 11,5%, dok je rast robnog izvoza iznosio 25,5%. No, unatoč tome što su u posljednjih nekoliko mjeseci primjetni određeni znaci poboljšanja u proizvodno-izvoznom segmentu bh. privrede, za stabilizaciju ekonomskih prilika u Bosni i Hercegovini nepohodan je oporavak domaće tražnje (potrošnje i investicija) koja predstavlja ključno uporište ekonomskog rasta. Naime, prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za period januar-april 2021. godine u Bosni i Hercegovini nije došlo do značajnijeg oporavka osnovnih determinanti domaće tražnje. Naime, zaposlenost u Bosni i Hercegovini u mjesecu martu⁴ je niža u odnosu na isti mjesec prethodne godinu za oko 1,2%. Kreditna aktivnost, na kraju aprila 2021. godine, je registrovala stopu rasta od 1,3%. Svi ovi pokazatelji, kao i podaci iz domena javnih finansija kao što su oporavak ukupnih javnih prihoda od oko 7,3%, pri čemu su neto prihodi od indirektnih poreza povećani za 1,8% ukazuju da će oporavak domaće tražnje kako ključnog uporišta ekonomskog rasta biti prolongiran. S druge strane, bitnu determinantu ekonomskog oporavka u Bosni i Hercegovini predstavljat će i ekonomska kretanja u vanjskom okruženju koja još uvijek nisu na očekivanom nivou. Pregled kretanja realnog rasta BDP-a u EU po zemljama u K1 2021. godine prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 2: Pregled kretanja BDP-a u EU u K1 2021. godine

Izvor: EUROSTAT

Kretanje industrijske proizvodnje

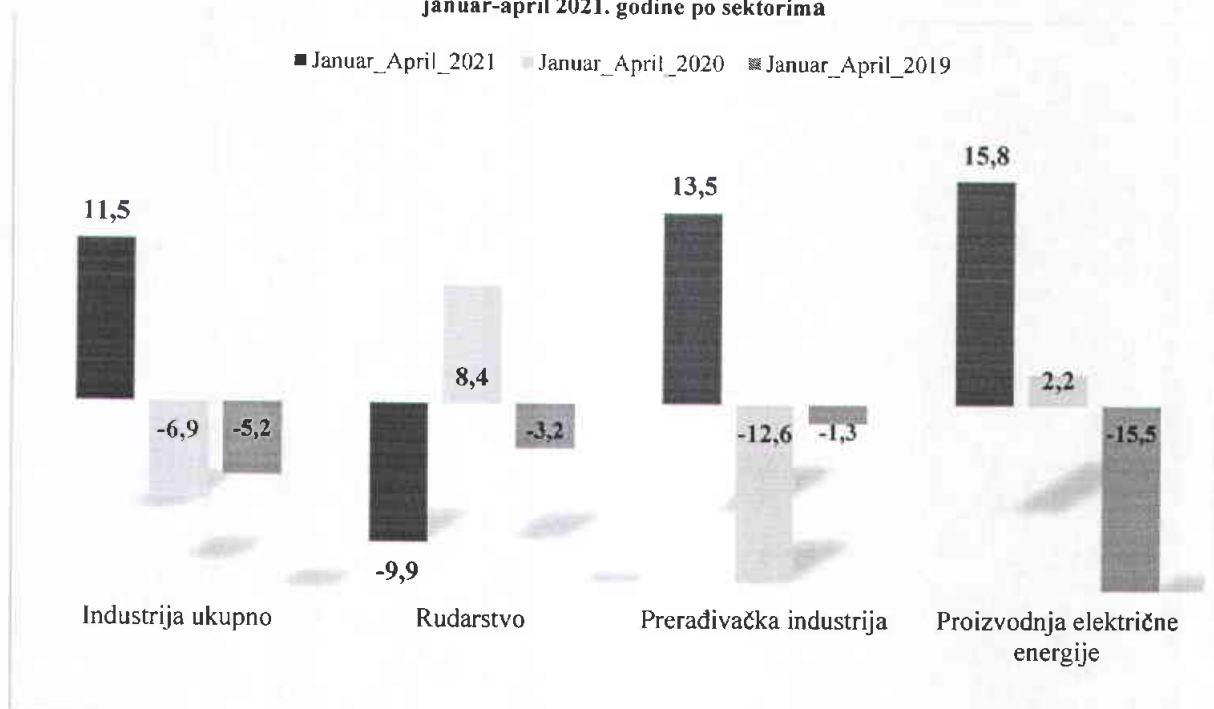
Prema preliminarnim podacima BHAS-a za period januar-april 2021. godine Bosna i Hercegovini je zabilježila rast fizičkog obima industrijske proizvodnje od 11,5% u odnosu na isti period prethodne godine.⁵ S druge strane, posmatrano na mjesečnom nivou rast fizičkog obima industrijske proizvodnje u aprilu 2021. godine u odnosu na isti mjesec prethodne godine iznosio je 25,5%. Imajući u vidu prisustvo globalne pandemije virusa Covid 19, ovaj porast fizičkog obima industrijske proizvodnje djeluje ohrabrujuće, međutim isto tako potrebno je

⁴ U trenutku izrade ovog dokumenta nisu bili dostupni podaci za april 2021. godine

⁵ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za april 2021. godine-prethodni podaci“, 26.05.2021. godine.

imati u vidu efekat niske osnovice i prethodne godine koji je omogućio ovako visoku stopu rasta. Posebno vrijedi istaći da je najznačajniji doprinos rastu ukupne industrijske proizvodnje u periodu januar-april ostvaren u okviru izvozno orijentirane prerađivačke industrije i iznosio je 13,5%. Posmatrano detaljnije po granama najznačajnija povećanja proizvodnje su registrirana u okviru izvozno orijentiranih grana kako što su proizvodi namještaja 33,2%, gotovi metalni proizvodi 40,8%, bazni metali 16%, te hemijski proizvodi i koks gdje je su ostvarena povećanja od preko 20%. S druge strane, pozitivan doprinos rastu ukupne industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini ostvaren je i u okviru sektora za proizvodnju električne energije u okviru kojeg je registrirano povećanje proizvodnje od 15,8%. S druge strane, u sektoru rudarstva u periodu januar-april 2021. godine zabilježen pad proizvodnje od skoro 10% u odnosu na isti period prethodne godine. Pregled kretanja industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini po sektorima u periodu januar-april 2021. godine prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 3: Pregled kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u periodu januar-april 2021. godine po sektorima

Izvor: BHAS

Maloprodaja

Zvanični podaci ukupne trgovine na malo u Bosni i Hercegovini, za period januar - april 2021. godine, ukazuju na realni rast od 11%.

Prema zvaničnim podacima BHAS-a, u mjesecu aprilu 2021. godine, zabilježen je realni rast prometa u maloprodaji, u odnosu na isti mjesec prethodne godine, od 46,6%⁶. Ovaj ogroman rast predstavlja bazni efekat u odnosu na april 2020. godine kada je trajao „lockdown“ izazvan pojavom epidemije Covid-19 (tada je pad iznosio 34,6% g/g).

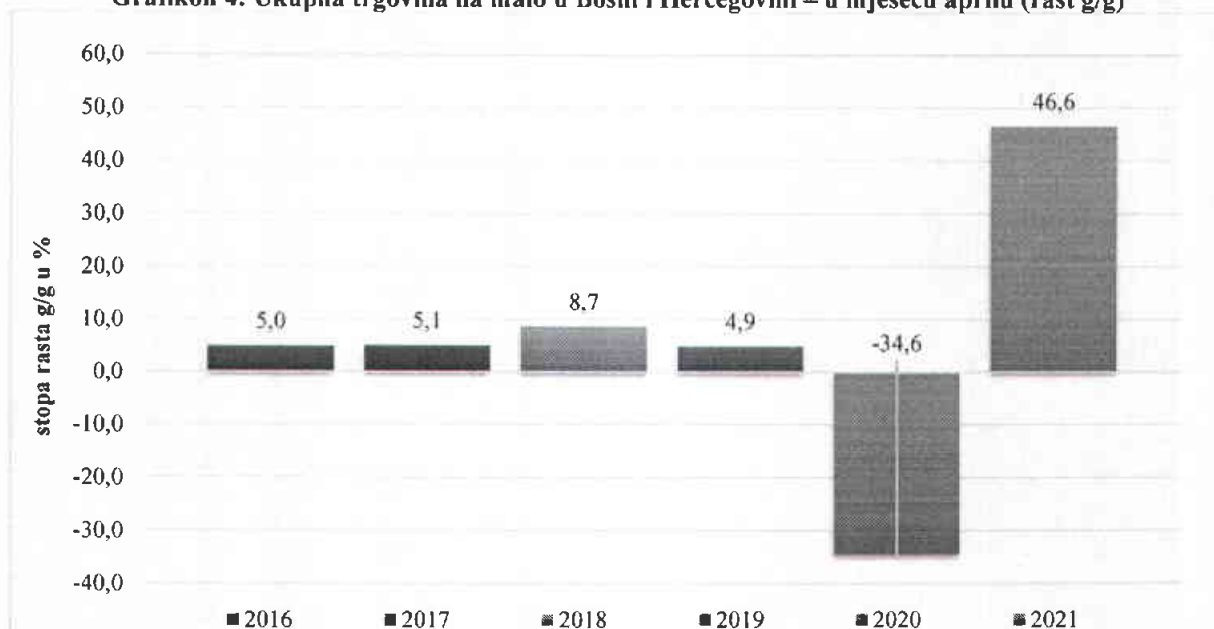
Trgovina motornim gorivima u specijaliziranim prodavnicama (dalje u tekstu s.p.), u aprilu 2021. godine, je porasla za 47,4% kao i trgovina na malo osim trgovine motornim gorivima u s.p. koja je ostvarila rast od 46,5%.

⁶ Izvor podataka: BHAS

Promet u trgovini na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u nespecializiranim prodavnicama (dalje u tekstu n.p.) ostvario je rast od 21,9% dok je u istovremeno promet u trgovinama na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u s.p. porastao za 27,6%.

Kada se detaljnije posmatra struktura trgovine na malo neprehrambenim proizvodima može se primjetiti da je došlo do porasta u većini kategorija (kao što je već napomenuto uglavnom se radi o baznom efektu zbog velikog pada prometa u aprilu 2020. godine), izuzev trgovine na malo na štandovima i tržnicama gdje je došlo do pada prometa od 55,8%. Tako je trgovina na malo informacijsko komunikacijskom opremom ostvarila rast od 148%, trgovina na malo proizvodima za kulturu i rekreaciju od 161,1%, trgovina na malo ostalom opremom za domaćinstvo od 35,2% te trgovina na malo ostalom robom u s.p. od 116,6%. dok je u trgovini na malo izvan prodavnica, štandova i tržnica ostvaren rast od 25,8%.

Grafikon 4: Ukupna trgovina na malo u Bosni i Hercegovini – u mjesecu aprilu (rast g/g)

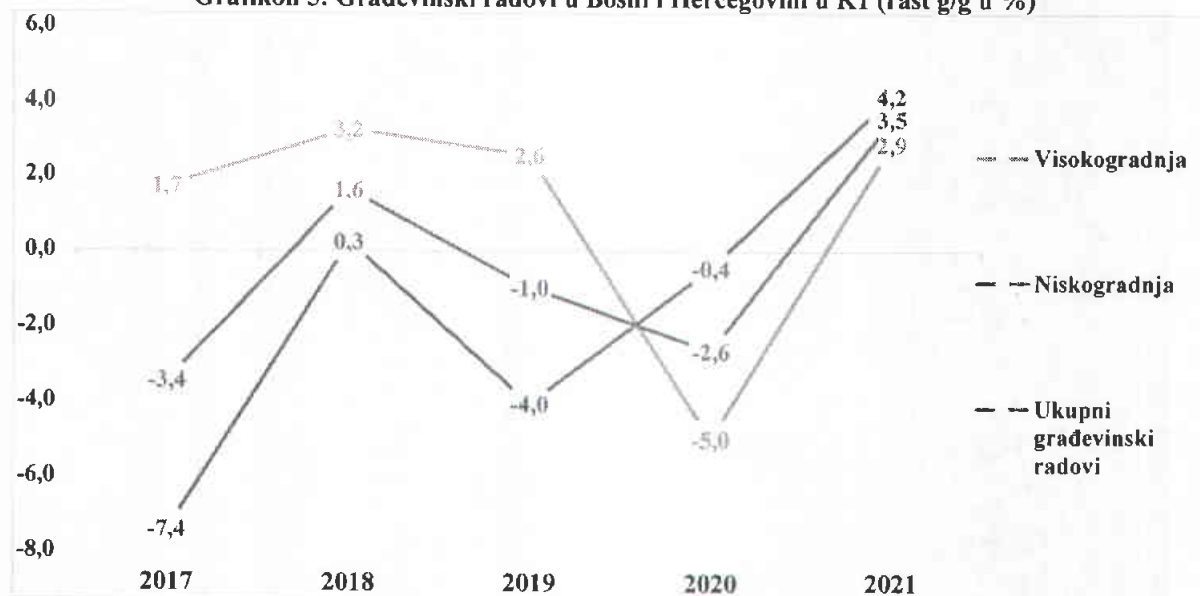
Izvor: BHAS

U sklopu trgovine ostalom robom u s.p. je zabilježen sedmostruki rast u kategoriji trgovine na malo tekstilom, odjećom, obućom i proizvodima od kože dok je kod trgovine na malo sportskom opremom, igrama i igračkama rast udvostručen. Do porasta je došlo i kod trgovine na malo namještajem, opremom za rasvjetu i električnim aparatima za domaćinstvo gdje je rast iznosio 85,5%, zatim kod trgovine na malo knjigama, novinama, muzičkim i videozapisima sa povećanim prometom od 65,9% te kod prometa u apotekama, trgovini na malo medicinskim i kozmetičkim preparatima gdje je ostvareno povećanje iznosilo 34,1%.

Građevinarstvo

Raspoloživi podaci za sektor građevinarstva u Bosni i Hercegovini za K1 2021. godine ukazuju na rast ukupnih građevinskih radova od 3,5%, u odnosu na isti period prethodne godine. U sektoru visokogradnje zabilježen je porast radova za 2,9% dok je istovremeno sektor niskogradnje zabilježio rast građevinskih radova od 4,2%.

Grafikon 5: Građevinski radovi u Bosni i Hercegovini u K1 (rast g/g u %)

Izvor: BHAS

Broj izdatih odobrenja za građevinske radove u K1 2021. godine, u odnosu isti period prethodne godine, viši je za 18,7%. Najveći porast izdatih dozvola za građenje u K1 2021. godine je u oblasti niskogradnje gdje je stope rasta iznosila 42,2%. Odobrenja za građenje objekata, u sektoru visokogradnje, su također u posmatranom periodu zabilježila rast koji je iznosio 13,6%. U ovom sektoru je ostvaren porast broja izdatih dozvola za nestambene zgrade koji je u K1 2021. godine porastao za 39%, dok je broj izdatih dozvola za građenje stambenih zgrada porastao za 3,9%.

Tržište rada

Podaci o broju zaposlenih lica po djelatnostima u Bosni i Hercegovini za april 2021. godine nisu objavljeni od strane BHAS-a u periodu pripreme Informacije, pa se podaci u tekstu odnose na mart 2021. godine.

U Bosni i Hercegovini u martu 2021. godine broj zaposlenih lica iznosio je 810,9⁷ hiljada i manji je za 1,2% u odnosu na mart 2020. godine. U periodu I-III 2021. godine prosječan broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini iznosio je oko 809,8 hiljada i manji je za 1,6% u poređenju I-III 2021/I-III 2020.

U prvom kvartalu 2021. godine najveći doprinos smanjenju ukupnog broja zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini prema područjima djelatnosti bio je u oblasti trgovine, hotelijerstva i ugostiteljstva i prerađivačke industrije. U djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala broj zaposlenih lica je smanjen 3,8% u periodu I-III 2021/I-III 2020 (uz negativan doprinos rastu ukpnog broja zaposlenih lica od 0,7 p.p.). Pored trgovine, značajan doprinos smanjenju ukupnog broja zaposlenih lica bio je i u području djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (-0,6 p.p.) sa negativnom stopom rasta od

⁷ Privremeni podatak. Na osnovu polugodišnjeg istraživanja s punim obuhvatom RAD-15, stanje 30. septembar 2020. godine, početkom decembra 2020. godine napravljena je korekcija objavljenih podataka o zaposlenim osobama, dobijenih mjesečnim istraživanjem RAD-1. Stoga su podaci do septembra 2020. godine konačni, a za ostale mjesec 2020. godine i 2021. godine su privremeni.

12,6% g/g.⁸ Djelatnost koja pored trgovine zapošljava najviše lica u Bosni i Hercegovini, prerađivačka industrija, takođe je imala negativan doprinos rastu broja zaposlenih lica od 0,3 p.p. sa smanjenjem broja zaposlenih 1,6% g/g. Pored pomenutih oblasti, broj zaposlenih lica je smanjen u još nekoliko djelatnosti, ali je njihov doprinos smanjenju ukupnog broja zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini bio manji u poređenju sa prethodno navedenim područjima djelatnosti.

U mjesecu aprilu 2021. godine broj registrovanih nezaposlenih lica se počeo smanjivati tj. u odnosu na april 2020. godine je manji za 4,2% i iznosio je oko 402,1 hiljada. Prema podacima⁹ Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, u aprilu je brisano ukupno 16.476 lica sa evidencija službi zapošljavanja. Od ovog broja zaposleno je 10.703 lica. Istovremeno je za 9.120 lica prestao radni odnos. Stopa registrovane nezaposlenosti u Bosni i Hercegovini u martu 2021. godine je iznosila 33,4% i smanjena je u odnosu na prethodni mjesec za 0,3 p.p.¹⁰

Tabela 1: Broj zaposlenih lica (revidiran podatak) i registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini

Mjesec	Broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini	Stopa rasta g/g (u odnosu na isti period prethodne godine)	Broj registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini	Stopa rasta g/g (u odnosu na isti period prethodne godine)
I-XII 2020	812.592	-1,0%	415.231	1,0%
I-2021	809.667	-1,8%	415.027	2,2%
II-2021	808.884	-1,7%	410.776	2,0%
III-2021	810.947	-1,2%	406.718	2,1%
I-III 2021	809.833	-1,6%	410.840	2,1%
IV-2021	-	-	402.146	-4,2%

Izvor: BHAS, Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, zavodi za zapošljavanje u Bosni i Hercegovini

Podatak o prosječnoj neto plati za april 2021. godine nije objavljen u periodu izrade Informacije pa se podaci odnose na prvi kvartal 2021. godine.

Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini u martu 2021. godine iznosila je 989 KM i nominalno je veća za 4,1% u odnosu na mart 2020. godine. U prosjeku perioda I-III 2021. godine prosječna neto plata je iznosila 973 KM i nominalno je uvećana za 3% u odnosu na I-III 2020. godine uz brži realni rast od 4,2% zbog deflacije.

Posmatrajući nominalni rast neto plata po djelatnostima najveće stope rasta neto plate u periodu I-III 2021. godine bile su u području djelatnosti informacija i komunikacija (4,8% g/g), stručnih, naučnih i tehničkih djelatnosti (4,8% g/g), građevinarstvu (4,3% g/g), ostalim uslužnim djelatnostima (4,2% g/g), prerađivačkoj industriji (3,9% g/g). Suprotno, negativan nominalni rast prosječne neto plate registrovan je u području djelatnosti prevoza i skladištenja (-2,2% g/g), djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (-4% g/g), poslovanja nekretninama (-5,1% g/g), umjetnosti, zabave i rekreacije (-1% g/g).

Naveća prosječna isplaćena neto plata u Bosni i Hercegovini u periodu I-III 2021. godine bila je u području finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (1.570 KM), dok je najniža

⁸ U periodu januar – mart 2021. turisti su ostvarili 144.116 posjeta, što je manje za 19,9% i 341.755 noćenja, što je manje za 20,5% u odnosu na isti period 2020. godine. Izvor: Poslovne statistike, turizam, januar-mart 2021. godine.

⁹ Izvor: Pregled stanja tržišta rada na dan 30. april 2021. godine. Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine.

¹⁰ Izvor: Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine. Podatak o stopi registrovane nezaposlenosti se odnosi na mart 2021. godine jer podaci o broju zaposlenih lica za april 2021. godine nisu objavljeni u periodu izrade Informacije.

prosječna isplaćena neto plata u području djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (583 KM).

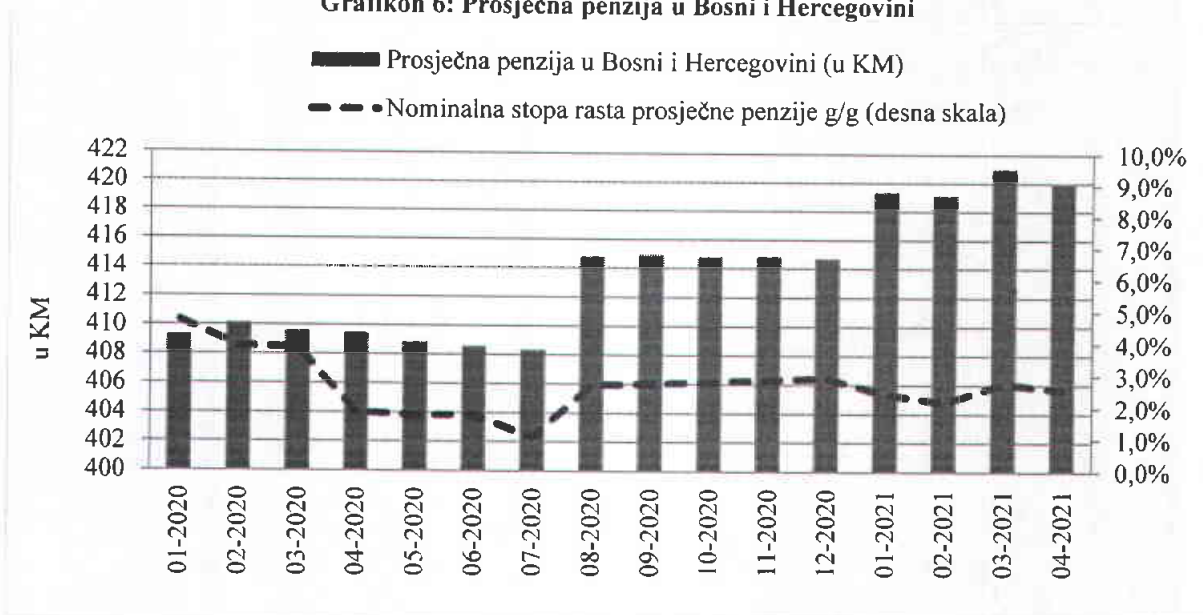
Tabela 2: Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini i stope rasta u odnosu na isti period prethodne godine

	Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini (u KM)	Nominalna stopa rasta prosječne neto plate (g/g)
I-XII 2020	956	3,8%
I-2021	969	2,6%
II-2021	961	2,2%
III-2021	989	4,1%
I-III 2021	973	3,0%

Izvor: BHAS

U Bosni i Hercegovini u aprilu 2021. godine ukupan broj penzionera iznosio je 695,7¹¹ hiljada i u odnosu na isti mjesec prethodne godine uvećan je za 0,7%. Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini u aprilu 2021. godine nije se značajno mijenjala u odnosu na prošli mjesec, ali je veća u odnosu na april 2020. godine. U aprilu 2021. godine prosječna penzija u Bosni i Hercegovini iznosila je 420¹² KM i nominalno je veća za 2,6% g/g. Najniža penzija u aprilu 2021. godine u oba entiteta nije se mijenjala i u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosila je 382,2 KM, dok je u Republici Srpskoj iznosila 207,9 KM za penzijski staž do 15. godina.

Grafikon 6: Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini

Izvor: Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje, Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, DEP kalkulacije

¹¹ Broj penzionera u Bosni i Hercegovini u analizi predstavlja zbir penzionera koji primaju penzije od Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje i Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske bez obzira na mjesto prebivališta (u ili izvan Bosne i Hercegovine).

¹² Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog broja penzionera u svakom od entiteta u ukupnom broju penzionera.

2. Javne finansije

Za prva četiri mjeseca 2021. godine, u Bosni i Hercegovini je ukupno prikupljeno oko 5,2 milijarde KM javnih prihoda što predstavlja povećanje od oko 7,3% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. U strukturi ukupnih prihoda dominiraju prihodi entitetskih poreskih uprava sa 52,5%.

Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini

Naplaćeni prihodi. U aprilu mjesecu 2021. godine, prema podacima o naplaćenim prihodima od strane Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu UIO), uočava se oporavak privredne aktivnosti, a sa tim i porast naplaćenih prihoda od indirektnih poreza. Značajan porast prihoda u aprilu mjesecu (detalji u tabeli ispod) uticao je i na pozitivnu stopu rasta istih, posmatranih kumulativno. U periodu januar-april tekuće godine UIO ukupno je prikupila oko 2,5 milijarde KM bruto prihoda, što je za 3,1% više nego u istom periodu prethodne godine. Uz povećanu naplatu bruto prihoda, došlo je do rasta neto prihoda od indirektnih poreza. Njihov rast je bio nešto niži (1,8% g/g) usljed porasta obaveza po osnovu povrata sa Jedinstvenog računa UIO (dalje u tekstu JR UIO). Na kraju posmatranog perioda neto prihodi od indirektnih poreza su iznosili oko 2 milijarde KM.

Positivan doprinos stopi rasta neto prihoda od indirektnih poreza su dali: prihodi od poreza na dodatu vrijednost (PDV) 4,1 p.p., carine i putarine sa 0,5 p.p. Negativan doprinos dolazi od prihoda od akciza i to čak 3,0 p.p.

Tabela 3: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

	struktura 2021	jan-apr 2020	jan-apr 2021	feb 2021	mar 2021	apr 2021
Bruto prihodi - prikupljeno	100,0	8,8	3,1	-0,3	-0,5	26,0
Povrati	19,1	10,2	9,2	8,3	0,8	31,4
Neto prihodi - prikupljeno	80,9	8,4	1,8	-2,0	-0,7	24,8
PDV	52,1	7,4	6,6	-1,2	10,9	31,7
Carine	3,7	9,7	10,4	-9,4	17,1	71,9
Akcize	16,9	4,2	-12,5	1,6	-30,1	2,3
Putarine	7,5	16,8	5,5	5,0	-2,1	39,6
Ostali prihodi	0,2	5,1	14,2	-1,5	14,7	36,6
Neusklađeni prihodi	0,4	166,0	-50,2	-100,0
Raspoloživo za raspodjelu	100,0	8,1	3,0	-0,7	-0,8	27,3
Minimalne rezerve	19,6	0,5	8,7	9,6	-0,8	29,9
Budžeti	80,4	10,2	1,7	-2,8	-0,8	26,7
Servisiranje vanjskog duga	9,5	-18,9	10,1	263,6	20,6	-12,4
Federacija Bosne i Hercegovine	6,4	-21,2	14,0	28,0	30,2	-12,5
Republika Srpska	2,9	-16,3	3,4	9,7	11,2	-12,4
Brčko Distrikt	0,2	52,5	-2,6	319,9	-31,6	...
Raspodjeljeno nakon servisiranja vanjskog duga	70,9	15,5	0,8	-6,3	-3,4	32,7
Institucije Bosne i Hercegovine	10,4	0,0	4,0	4,0	8,7	4,0
Federacija Bosne i Hercegovine	37,1	18,4	-3,2	-12,2	-9,4	35,1
Republika Srpska	21,1	20,2	6,8	0,8	1,8	57,8
Brčko Distrikt	2,2	7,4	1,8	-9,3	5,1	32,0

Izvor: UIO Bosne i Hercegovine

PDV. U periodu januar-april 2021. godine, bruto prihodi od PDV-a su iznosili oko 1,8 milijardi KM, čime su ostvarili rast od 7,1% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Neto prihodi po osnovu PDV-a, tokom istog perioda, su iznosili oko 1,3 milijarde KM, što je za 6,6% g/g više. U strukturi naplaćenih prihoda od PDV-a dominiraju prihodi naplaćeni prilikom uvoza roba koji su ostvarili stopu rasta od oko 8,7% g/g dok je naplaćeni prihod od PDV-a, koji se odnosi na promet domaćih roba ostvario povećanje od oko 5,0% g/g.

Akcize. U periodu januar-april 2021. godine, neto prihodi od akciza su iznosili oko 412 miliona KM, i manji su za oko 12,5% u odnosu na isti period prethodne godine. Prihodi od akciza po osnovu uvoznih proizvoda su manji za 13,3% g/g, dok su prihodi od akciza na domaće proizvode, rasli stopom od 4,5% g/g. Ako se uvozne akcize posmatraju po vrstama proizvoda, uočava se da su prihodi od akciza na duvanske preradevine manji za 24,3% g/g. Njihovo smanjenje je direktno uticalo na smanjenje prihoda po osnovu uvoznih proizvoda, jer su prihodi od akciza na naftu i naftne preradevine ostvarili rast (4,8% g/g).

Posmatrajući po vrstama akcize na domaće proizvode rast prihoda, zabilježen je kod prihoda od akciza na domaći duvan i duvanske preradevine (5,6% g/g). Prihodi po osnovu prometa domaće nafte i nafnih derivata nisu ostvareni.

Putarine. Ukupno naplaćeni neto prihodi od putarina u periodu januar-april 2021. godine su iznosili oko 188 miliona KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine ovi prihodi su veći za oko 5,5%.

Carine. Tokom posmatranog perioda, naplaćeni neto prihodi po osnovu carinskih dažbina su iznosili oko 94 miliona KM, čime su ostvarili rast od oko 10,4% g/g.

Raspoređeni prihodi. Ukupni prihodi raspoloživi za raspodjelu, u periodu januar-april 2021. godine, su iznosili oko 2,5 milijarde KM. Nakon izdvajanja sredstava za izgradnju autoputeva i izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva u Bosni i Hercegovini u iznosu od oko 118,9 miliona KM, minimalne rezerve u iznosu od oko 468,3 miliona KM i sredstava za finansiranje institucija Bosne i Hercegovine u iznosu od 256 miliona KM, UIO Bosne i Hercegovine, je izvršila raspored preostalih sredstava u iznosu od oko 1,6 milijardi KM krajnjim korisnicima prema važećim koeficijentima¹³. Od tog iznosa Federaciji Bosne i Hercegovine je doznačeno ukupno oko 1,0 milijardu KM (za servis vanjskog duga oko 146,8 miliona KM), Republici Srpskoj oko 549,6 miliona KM (za servis vanjskog duga oko 70,8 miliona KM) i Brčko Distriktu oko 57,5 miliona KM (3,4 miliona KM za servis vanjskog duga). U poređenju sa istim periodom prethodne godine raspoređena sredstva sa JR UIO za servisiranje obaveza vanjskog duga su veća za 10,1%, dok su raspoređena sredstva krajnjim korisnicima, nakon servisiranja obaveza vanjskog duga veća za 0,8%.

Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda

Tokom mjeseca marta posmatrane godine 2021. godine, u naplati prihoda od strane entitetskih poreskih uprava, nastavljeno je poboljšanje, odnosno ostvareno je povećanje prihoda (26,8% g/g) u poređenju sa istim mjesecom prethodne godine. Navedeno poboljšanje značajno se odrazilo na naplatu prihoda iz nadležnosti entitetskih poreskih uprava posmatranih na kumulativnom nivou. Stopa rasta istih zabilježena u periodu januar-april 2021. godine, je iznosila 11,5% g/g. Tokom posmatranog perioda, entiteske poreske uprave ukupno su prikupile oko 2,7 milijardi KM javnih prihoda iz svojih nadležnosti. Do pozitivne stope rasta došlo je usljed rasta ukupnih prihoda naplaćenih u oba entiteta. Detalji o naplati prihoda poreskih uprava slijede u tabeli ispod.

¹³Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje je na svojoj 48. sjednici održanoj dana 25.01.2021. godine usvojio Odluku, broj: 02-17-01-1/2021, o utvrđivanju privremenih koeficijenata za raspodjelu sredstava sa Jedinštenog računa za period januar-mart 2021. godine, kojom su utvrđeni privremeni koeficijenti raspodjele sredstava sa Jedinštenog računa za period januar-mart 2021. godine, a isti su primjenjivani i u mjesecu aprilu 2021. godine i to: FBiH 62,51%, RS 33,94% i Brčko Distrikt BiH 3,55%.

Tabela 4: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i kazni u periodu januar - novembar

Naziv prihoda	Federacija Bosne i Hercegovine			Republika Srpska			Bosna i Hercegovina		
	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %
	2020	2021		2020	2021		2020	2021	
Direktni porezi	293,8	343,3	16,8	148,4	193,9	30,7	442,1	537,2	21,5
Porez na dohodak	138,4	151,8	9,7	63,5	73,7	16,2	201,8	225,5	11,8
Porez na dobit	119,8	152,4	27,2	77,8	111,0	42,6	197,7	236,4	33,2
Porezi građana	35,4	38,8	9,6	7,1	9,2	30,7	42,5	48,1	13,1
Ostali porezi	0,2	0,2	16,1	0,0	0,0	-	0,2	0,2	16,1
Takse, kazne i naknade	208,1	243,1	16,8	118,5	151,5	27,9	326,6	394,6	20,8
Doprinosi	1.169,0	1.228,2	5,1	508,3	565,8	11,3	1.677,3	1.794,0	7,0
PIO	651,7	687,4	5,5	289,7	321,6	11,0	941,5	1.009,0	7,2
Zdravstvo	463,3	484,1	4,5	183,3	205,1	11,9	646,6	689,2	6,6
Nezaposleni	54,0	56,6	5,0	9,0	10,0	11,1	63,0	66,7	5,8
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	24,3	27,2	11,8	24,3	27,2	11,8
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	1,9	2,0	2,2	1,9	2,0	2,2
Ostali prihodi	1,2	2,9	148,9	0,5	0,0	-	1,6	2,9	79,0
UKUPNO	1.672,1	1.817,4	8,7	775,6	911,2	17,5	2.447,6	2.728,7	11,5

Izvor: entitetske poreske uprave

Socijalni doprinosi. U periodu januar-april 2021. godine, prihoda po osnovu socijalnih doprinosa, ukupno je naplaćeno oko 1,8 milijardi KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, navedeni prihodi bilježe pozitivnu stopu rasta, oko 7,0%. Sve kategorije doprinosa su ostvarile pozitivne stope rasta. Najznačajnija kategorija socijalnih doprinosa jesu doprinosi za penziono-invalidsko osiguranje (PIO), koji su ostvarili rast od oko 7,2% g/g.

Direktni porezi. Prihodi od direktnih poreza u periodu januar-april 2021. godine su iznosili oko 537,2 miliona KM, što je u poređenju sa istim periodom prethodne godine više za čak 21,5%. U strukturi navedenih prihoda dominiraju prihodi od poreza na dobit. Porezi na dobit su uvećani za 33,2% g/g, prvenstveno zbog rasta prihoda od poreza na dobit banaka, pravnih lica iz oblasti pošte i telekomunikacija, kao i igara na sreću. Prihodi od poreza na dohodak bilježe povećanje od 11,8% g/g i to zahvaljujući rastu prihoda od poreza na dohodak od samostalne i nesamostalne djelatnosti.

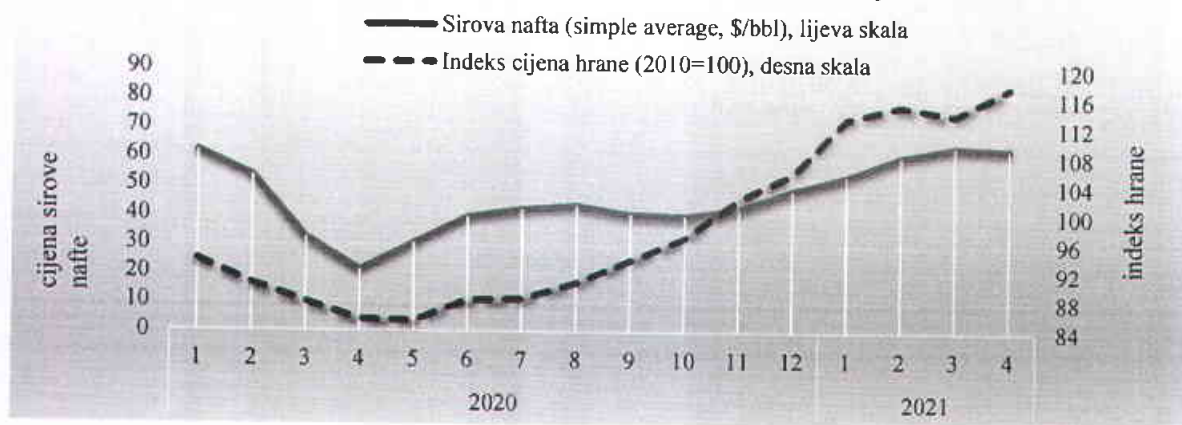
Takse, kazne i naknade. Po osnovu neporeskih prihoda (takse, naknade i kazne) u periodu januar-april 2021. godine, ukupno je naplaćeno oko 395 miliona KM prihoda. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, navedeni prihodi su veći za 20,8%. Na rast prihoda u ovoj kategoriji najviše uticaja je imao porast prihoda po osnovu naknada za priređivanje igara na sreću, kao i prihoda od raznih kazni.

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

Cijene

Na osnovu raspoloživih podataka Svjetske banke cijena sirove nafte u 2021. godini bilježi značajan rast. Kao što je predstavljeno na grafikonu ispod cijena sirove nafte na svjetskom tržištu u aprilu 2021. godine iznosila je 63 \$/barelu i u odnosu na april 2020. godine bila je veća za čak 42 \$. Istovremeno u mjesecu aprilu zabilježen je i značajan rast cijena hrane na svjetskom tržištu. Indeks cijena hrane u aprilu 2021. godine bio je veći za 37,4% u odnosu na april 2020. godine.

Grafikon 7: Kretanje cijena sirove nafte i indeksa hrane na svjetskom tržištu

Izvor: Svjetska banka

Nakon što je u prvom kvartalu 2021. godine u Bosni i Hercegovini zabilježena deflacija, u aprilu 2021. godine registrovan je ponovni rast cijena od 0,9% g/g. Rastu ukupnog nivoa cijena značajno je podstaknut rastom cijena u odjeljcima prevoza (kroz rast cijena nafte i goriva) kao i hrane i bezalkoholnih pića (najveći odjeljak indeksa potrošačkih cijena) te alkoholnih pića i duvana.

Ipak, zbog pomenutog smanjenja cijena u prvom kvartalu 2021. godine u prosjeku perioda I-IV 2021. godine još uvijek je primjetan nešto niži nivo cijena u poređenju sa I-IV 2020. godine od 0,7%. Najveće smanjenje cijena u posmatranom periodu je zabilježeno u odjeljcima odjeće i obuće, stanovanja, vode, el. energije, plina i drugih energenata, namještaja, kućnih uređaja i redovnog održavanja kuće te u odjeljku prevoza.

U periodu I-IV 2021/I-IV 2020 u odjeljku prevoza cijene su bile niže za 3,9%. U odjeljku odjeće i obuće u posmatranom periodu cijene su bile niže za 10,4% uz kontinuirani deflatorski pritisak na ukupan nivo cijena u Bosni i Hercegovini. Cijene u odjeljku namještaja, kućnih uređaja i redovnog održavanje kuće bile su niže za 1,4% g/g.

U okviru odjeljka stanovanja, vode, el. energije, plina i drugih energenata cijene su ostale gotovo nepromijenjene (smanjenje od 0,1% u periodu I-IV 2021/I-IV 2020).

Suprotno, najbrži rast cijena od 1,9% g/g u periodu I-IV 2021/I-IV 2020 bio je u odjeljku alkoholnih pića i duvana, uz rast cijena duvana i cigareta.¹⁴ U odjeljku koji ima najveći udio

¹⁴ Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje donio je Odluku o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2021. godinu. Minimalna akciza za pakovanje cigareta od 20 komada iznosi 3,25 KM (u

u indeksu potrošačkih cijena – hrana i bezalkoholna pića – cijene su uvećane za 0,7% u periodu I-IV 2021/I-IV 2020, na šta su veliki uticaj imale cijene hrane.

Tabela 5: Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini

Odjeljak	I 2021	II 2021	III 2021	IV 2021	I-IV 2021
	I 2020	II 2020	III 2020	IV 2020	I-IV 2020
00 Ukupan indeks	98.3	98.7	99.5	100.9	99.3
01 Hrana i bezalkoholna pića	100.1	100.4	101.1	101.0	100.7
02 Alkoholna pića i duvan	101.9	102.1	101.9	102.0	101.9
03 Odjeća i obuća	89.1	88.5	89.7	91.2	89.6
04 Stanovanje, voda, el. energija, plin i dr. energenti	99.0	99.5	100.0	100.9	99.9
05 Namještaj, kućni uređaji i redovno održavanje kuće	98.6	98.8	98.0	99.0	98.6
06 Zdravstvo	100.9	100.8	100.7	100.6	100.7
07 Prevoz	90.6	92.6	96.4	105.8	96.1
08 Komunikacije	100.1	99.9	99.8	99.7	99.9
09 Rekreacija i kultura	100.0	99.9	99.8	99.8	99.9
10 Obrazovanje	100.3	100.3	100.3	100.3	100.3
11 Restorani i hoteli	100.6	100.4	100.4	100.4	100.5
12 Ostala dobra i usluge	100.6	99.9	100.4	100.0	100.2

Izvor: BHAS

Monetarni sektor

Ukupna novčana masa na kraju travnja 2021. godine iznosila je 29,1 mlrd. KM što je rast od 9,9% u odnosu na travanj 2020. godine. Najveći doprinos rastu M2 ostvarila je sastavnica transakcijski novac (u daljem tekstu M1) koji je na kraju travnja dostigao iznos od 15,6 mlrd. KM sa stopom rasta od 14,9% g/g. U okviru M1, najveći doprinos rastu M2 dali su prenosivi depoziti u domaćoj valuti (6,3 p.p.) sa stopom rasta od 19% g/g te gotovina izvan banaka (1,3 p.p.) sa stopom rasta od 7,4%.

Širi monetarni agregat, kvazi novac (u daljem tekstu QM) imao je iznos od 13,5 mlrd. KM uz stopu rasta od 4,7% g/g. U okviru QM, najveći doprinos rastu M2 u posmatranom mjesecu dali su prenosivi depoziti u inozemnoj valuti (1,9 p.p.) sa stopom rasta od 19,9% g/g.

Najveće učešće u novčanoj masi imali su prenosivi depoziti u domaćoj valuti sa 36% zatim ostali depoziti u inozemnoj valuti sa 25,4% i gotovina izvan banaka sa 17,7%.

Tabela 6: Monetarni agregati u travnju 2021. godine i stope rasta IV 2021/IV 2020

Opis	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Transakcijski novac (M1)	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u inozemnoj valuti	Ostali depoziti u inozemnoj valuti	Kvazi novac (QM)	Ukupna novčana masa (M2)
	1	2	3=1+2	4	5	6	7=4+5+6	8=3+7
Stanje u mil. KM	5.152,0	10.466,2	15.618,1	3.029,3	3.050,1	7.377,0	13.456,4	29.074,5
Stopa rasta g/g	7,4%	19,0%	14,9%	1,4%	19,9%	0,7%	4,7%	9,9%

Izvor: CBBiH

2020. godini je iznosila 3,04 KM), a specifična akciza iznosi 1,65 KM za pakovanje cigareta od 20 komada. Akciza na duvan za pušenje utvrđuje se u visini od 80% minimalne akcize na cigarete utvrđene u članu 3. stav (3) ove odluke iznosi 130 KM po kilogramu (u 2020. godini je iznosila 121,6 KM po kilogramu). Izvor: Odluka o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2021. godinu.

Na kraju travnja 2021. godine pričuvni novac (u daljem tekstu M0) iznosio je 12,5 mlrd. KM i uvećan je za 13,1% u odnosu na travanj prethodne godine. Posmatrajući po sastavnicama, najznačajniji doprinos rastu M0 imali su depoziti banaka kod monetarnih vlasti sa 7,9 p.p. i gotovina izvan monetarnih vlasti sa 4,7 p.p. Najveće učešće pripada gotovini izvan monetarnih vlasti sa 50,3% i depozitima banaka kod monetarnih vlasti sa 47,7%.

Tabela 7: Pričuvni novac u travnju 2021. godine i stope rasta IV 2021/IV 2020

	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Pričuvni novac (M0)
Opis	1	2	3	4=1+2+3
Stanje u mil. KM	6.304,6	5.977,1	258,6	12.540,2
Stopa rasta g/g	9,0%	17,2%	28,9%	13,1%

Izvor: CBBiH

Na kraju travnja 2021. godine prosječan saldo računa obveznih pričuva kod CBBiH uvećan je za 18,5% u odnosu na isti mjesec prethodne godine i iznosio je 6,1 mlrd. KM. Na povećanje prosječnog salda računa obveznih pričuva kod CBBiH uticalo je povećanje viška iznad obveznih pričuva (34,1% g/g). Istovremeno, osnovica za obračun obvezne pričuve iznosila je 27,9 mlrd KM uz rast od 4,3% čime su i prosječne obvezne pričuve uvećane za 4,3% g/g. Prosječna stopa obvezne pričuve u travnju 2021. godine nije se mijenjala i iznosila je 10% dok je implicitna stopa obvezne pričuve iznosila 21,7%. U strukturi prosječnog salda računa obveznih pričuva kod CBBiH udio prosječnih obveznih pričuva iznosi 46,1%, dok je udio viška iznad obvezne pričuve 53,9%.

Tabela 8: Prosječne obvezne pričuve u travnju 2021. godine i stope rasta IV 2021/IV 2020

	Osnovica za obračun obvezne pričuve	Prosječne obvezne pričuve	Prosječan saldo računa obveznih pričuva kod CBBiH	Višak iznad obvezne pričuve	Prosječna stopa obvezne pričuve	Implicitna stopa obvezne pričuve
Opis	1	2	3	4=3-2	5=2/1	6=3/1
Stanje u mil. KM	27.906,7	2.790,7	6.057,0	3.266,3	10%	21,7%
Stopa rasta g/g	4,3%	4,3%	18,5%	34,1%	-	-

Izvor: CBBiH

Bruto devizne pričuve na kraju travnja 2021. godine uvećane su za 6,5% u odnosu na isti mjesec prethodne godine i iznosile su 14 mlrd. KM. Najznačajniji doprinos rastu bruto deviznih pričuva imale su investicije u vrijednosne papire. One su u posmatranom mjesecu uvećane za 13% g/g te su iznosile 10,5 mlrd. KM. S druge strane, depoziti kod nerezidentnih banaka su imali iznos od 3,1 mlrd. KM što je smanjenje od 10,4% g/g.

Posmatrajući strukturu bruto deviznih pričuva vidljivo je dominiranje investicija u vrijednosne papire sa 75% učešća, a zatim slijede depoziti kod nerezidentnih banaka sa 22%. Pokrivenost pričuvnog novca deviznim pričuvama iznosila je 111,9% čime su ispoštovane odredbe valutnog odbora.

Tabela 9: Bruto devizne pričuve u travnju 2021. godine i stope rasta IV 2021/IV 2020

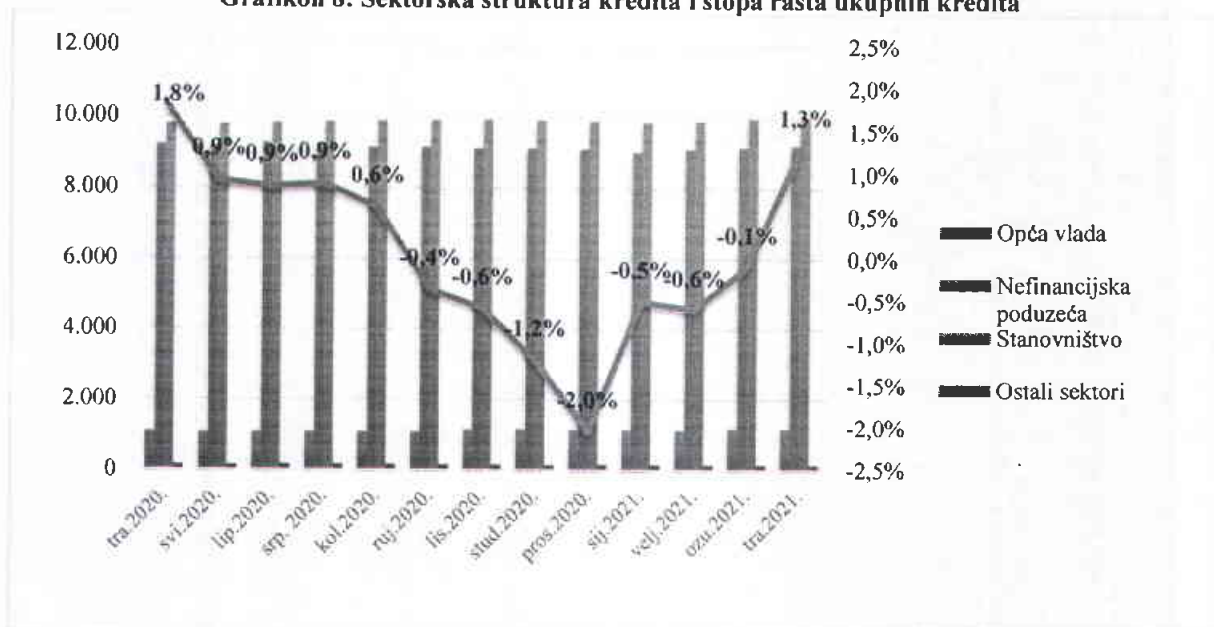
Opis	Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Ukupno bruto devizne pričuve
Stanje u mil. KM	276,3	3,6	143,1	3.087,2	0,0	10.523,4	14.033,5
Stopa rasta g/g	-4,0%	-21,9%	12,2%	-10,4%	-	13,0%	6,5%

Izvor: CBBiH

Bankarski sektor

Ukupan iznos kredita na kraju travnja 2021. godine iznosio je 20,6 mlrd. KM što je u poređenju sa travnjem 2020. godine uvećanje od 1,3%. Najveće učešće u ukupnim kreditima ostvarili su krediti plasirani stanovništvu (48,8%) uz stopu rasta od 2,3% g/g i iznosom od 10 mlrd. KM. Učešće od 44,8% ostvarili su krediti nefinancijskim poduzećima od čega 42,3% pripada nefinancijskim privatnim poduzećima. Nefinancijska poduzeća imali su uz negativnu stopu rasta od 0,1% g/g, iznos od 9,2 mlrd. KM. Krediti opće vlade iznosili su 1,2 mlrd. KM što je rast od 6,6% u odnosu na isti mjesec prošle godine. Njihovo učešće u ukupnim kreditima iznosilo je 5,7%. Najveći doprinos rastu ukupnih kredita ostvarili su krediti stanovništva sa 1,1 p.p. nakon čega slijede doprinosi kredita opće vlade sa 0,4 p.p.

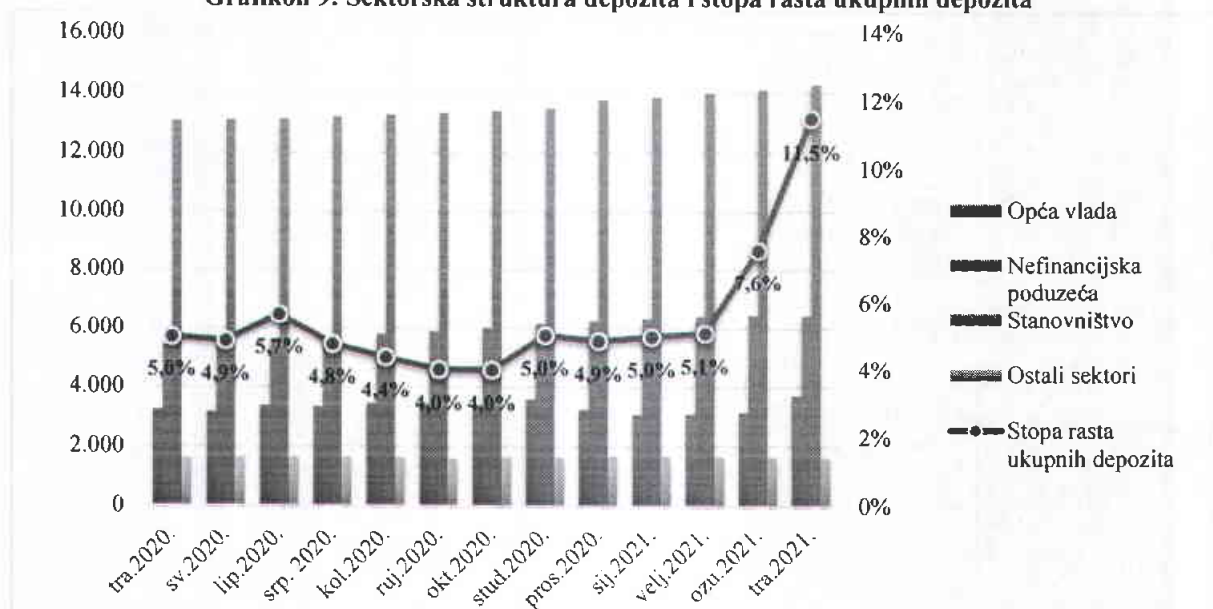
Grafikon 8: Sektorska struktura kredita i stopa rasta ukupnih kredita

Izvor: CBBiH

Ukupan iznos depozita iznosio je 26,1 mlrd. KM uz stopu rasta od 11,5% g/g. Najveći doprinos rastu ukupnih depozita imao je sektor stanovništva sa 5,1 p.p. u iznosu od 14,3 mlrd. KM i uz stopu rasta od 9,2% g/g. Depoziti nefinancijskih poduzeća bili su drugi, sa doprinosom rastu od 4,4 p.p. (u okviru toga nefinancijska privatna poduzeća imala su doprinos od 3,9 p.p.) dok je sektor opće vlade imao doprinos od 2 p.p. Najvišu stopu rasta imali su krediti nefinancijskih poduzeća od 18,8% g/g sa iznosom od 6,4 mlrd. KM nakon čega slijedi godišnja stopa rasta kredita opće vlade od 14,6% uz iznos od 3,7 mlrd. KM. Najveće učešće imali su depoziti stanovništva sa 54,8% zatim 24,7% imali su nefinancijska poduzeća, a opća vlada imala je 14,3% učešća.

Grafikon 9: Sektorska struktura depozita i stopa rasta ukupnih depozita

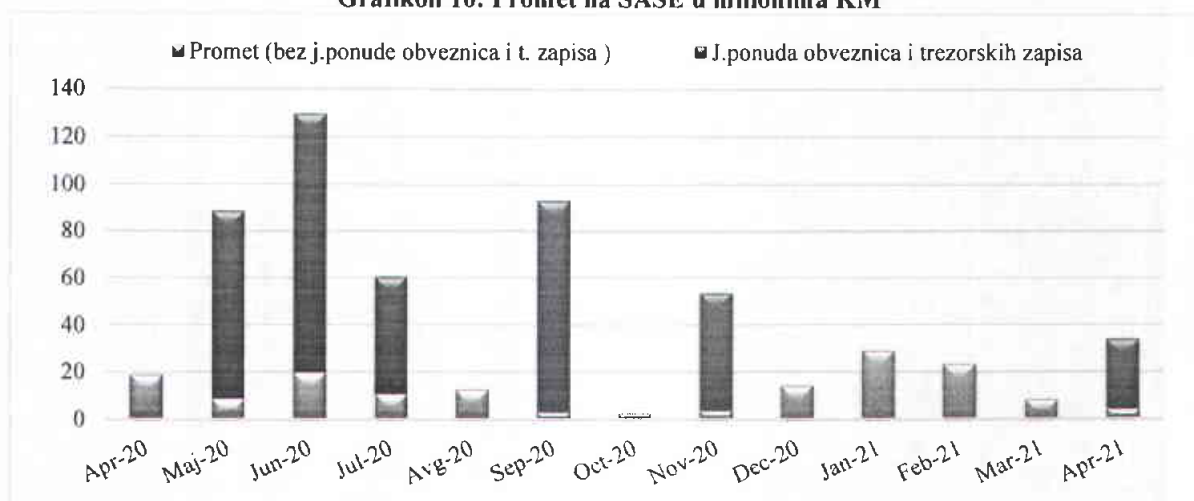

Izvor: CBBiH

Berze u Bosni i Hercegovini

Ukupan promet na Sarajevskoj berzi (u daljem tekstu SASE) je na kraju mjeseca aprila 2021. godine dostigao 34 mil. KM uz stopu rasta od 81,7% g/g. Time je ostvario učešće od 69% u ukupnom prometu u Bosni i Hercegovini. Na SASE je u mjesecu aprilu održana 32. aukcija obveznica Federacije Bosne i Hercegovine, te je za emitenta prikupljeno 30 mil. KM.

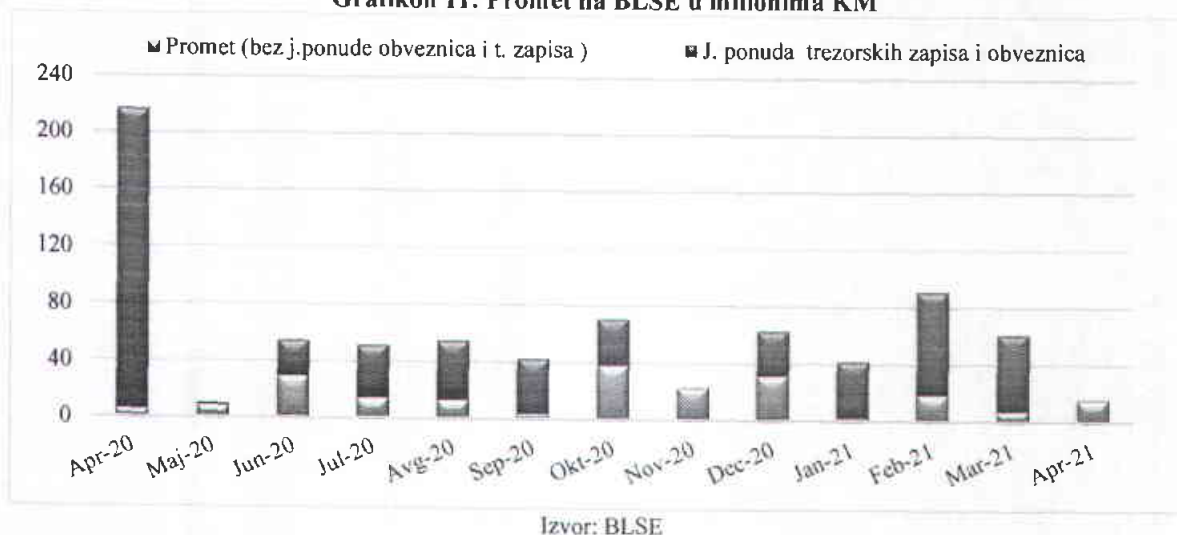
Grafikon 10: Promet na SASE u milionima KM

Izvor: SASE

Ukupan promet na Banjalučkoj berzi (u daljem tekstu BLSE) je uz negativnu stopu rasta od 92,9% na kraju istog mjeseca dostigao 15,5 mil. KM. Ovaj ostvareni iznos predstavlja 31% ukupnog ostvarenog prometa u Bosni i Hercegovini. U mjesecu aprilu 2021. godine na BLSE nije bilo javne emisije obveznica i trezorskih zapisa.

Grafikon 11: Promet na BLSE u milionima KM

Ukupan promet na SASE i BLSE je na kraju mjeseca aprila 2021. godine uz negativnu stopu rasta od 79% g/g dostigao 49,4 mil. KM. Putem javne ponude obveznica i trezorskih zapisa za emitente je prikupljeno 30 mil. KM i ovaj iznos predstavlja 60,6% ukupnog ostvarenog prometa u ovom mjesecu.

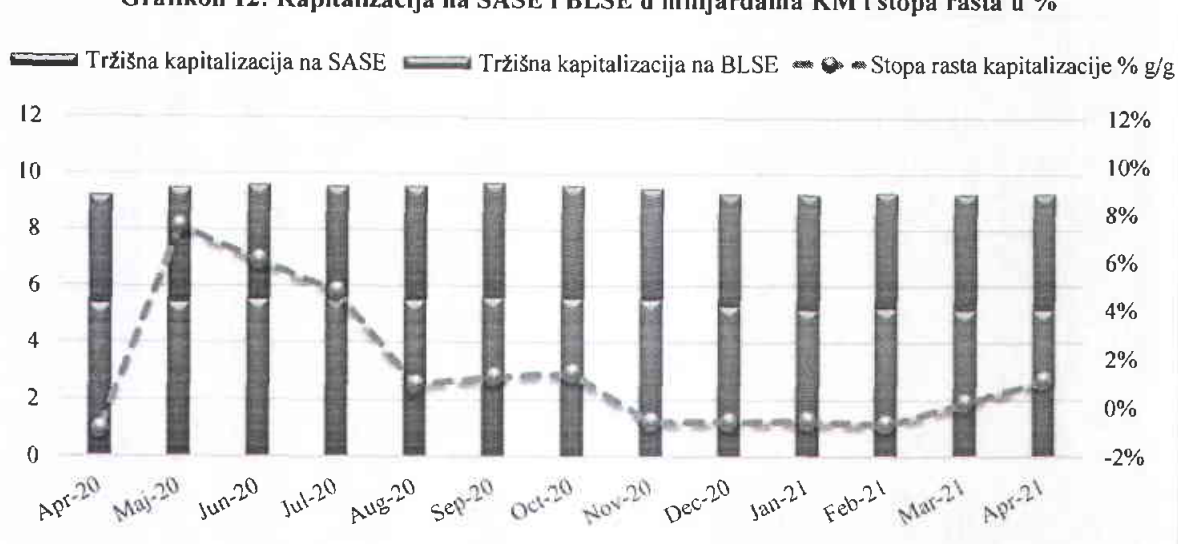
Tabela 10: Ukupan promet (u KM) na SASE i BLSE

Godina	SASE	BLSE	UKUPNO
Apr-19	19.588.095,1	54.297.699,5	73.885.794,6
Apr-20	18.692.570,7	216.706.612,4	235.399.183,1
Apr-21	33.969.685,4	15.466.580,6	49.436.266,0

Izvor: SASE i BLSE

Kapitalizacija na SASE u ovom mjesecu je uz negativnu stopu rasta od 3,7% g/g dostigla 5,2 mlrd. KM i time ostvarila 55,3% učešća u ukupnoj kapitalizaciji. U istom periodu kapitalizacija na BLSE je uz stopu rasta od 7,7% g/g dostigla 4,2 mlrd. KM i ostvarila 44,7% učešće u ukupnoj kapitalizaciji. Ukupna kapitalizacija (SASE+BLSE) je na kraju mjeseca aprila 2020. godine dostigla 9,3 mlrd. KM uz stopu rasta od 1,1% g/g.

Grafikon 12: Kapitalizacija na SASE i BLSE u milijardama KM i stopa rasta u %

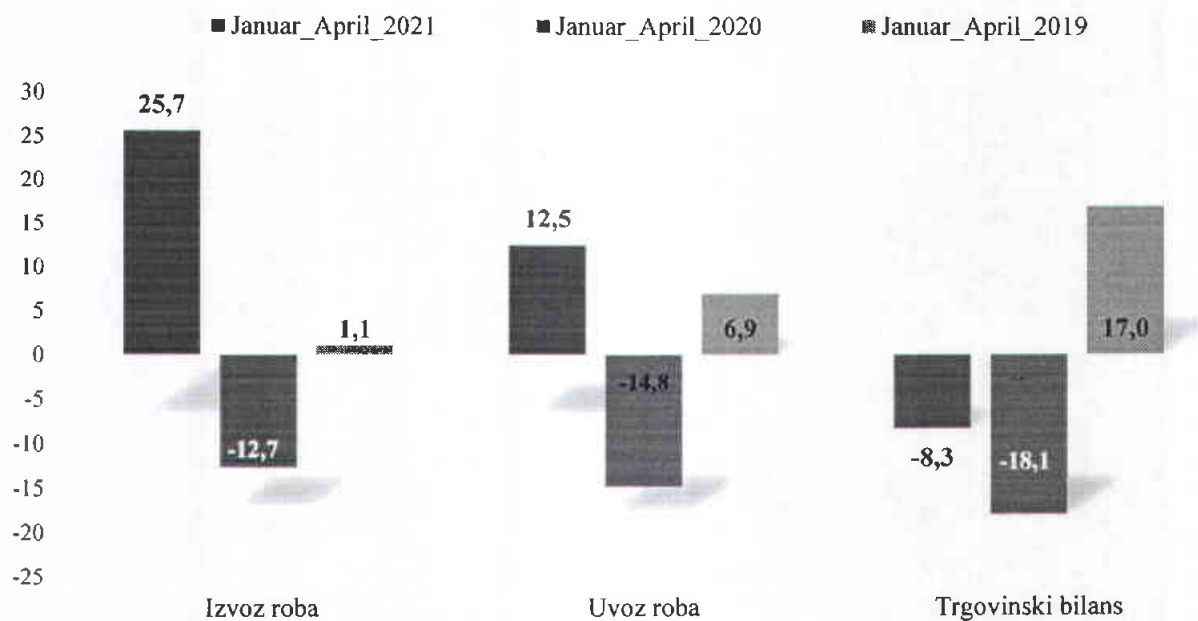

4. Vanjski sektor

Vanjskotrgovinska robna razmjena

Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini u 2020. godini našla se na direktnom udaru širenja globalne pandemije virusa Covid 19. Tako je Bosna i Hercegovina prema raspoloživim podacima BHAS-a za 2020. godinu zabilježila pad ukupne robne razmjene od preko 10%, što je posljedica pada robnog izvoza od 8,5% i uvoza od 13,4% u odnosu na prethodnu godinu.¹⁵ Ova negativna kretanja u okviru vanjskotrgovinske robne razmjene tokom prethodne godine direktna su posljedica širenja globalne pandemije virusa Covid 19, uvođenja „lockdown-a“ u K2 2020. godine, kao i pada proizvodnje u okviru prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini u 2020. godini. Dosadašnje analize ekonomskih kretanja u zemlji su potvrdile da privredna kretanja u vanjskom okruženju (EU i zemlje regiona) uz nivo domaće proizvodnje, potrošnje i investicija predstavljaju glavnu strukturnu odrednicu kretanja u okviru vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini. Tako je prema preliminarnim podacima BHAS-a u periodu januar-april 2021. godine došlo do određenog poboljšanja vanjskotrgovinske robne razmjene sa svijetom. Naime, ne zanemarujući efekat niske osnovice iz prethodne godine Bosna i Hercegovina je u periodu januar-april 2021. godine ostvarila zavidnu stopu rasta robnog izvoza od 25,7%, dok je rast robnog izvoza u aprilu iznosio skoro 60% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. S druge strane, pored povećanja izvoza zabilježen je i rast robnog uvoza od 12,5% što nagovještava mogući oporavak domaće tražnje (potrošnja i investicije) u Bosni i Hercegovini u K2 2021.godine. Pregled kretanja vanjskotrgovinskih indikatora u Bosni i Hercegovini u periodu januar-april 2021. godini prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 13: Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini za period januar-april 2021. godinu (stope rasta g/g)

Izvor: BHAS

¹⁵ Prikazane stope rasta obuhvataju samo trgovinu robama i obuhvataju period januar – decembar 2020. godine, dok se stope rasta koje su navedene u uvodnom dijelu odnose na ukupnu trgovinsku razmjenu (robe +usluge) za period januar-decembar 2020. godine.

Prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za period januar-april 2021. godine, Bosna i Hercegovina je ostvarila izvoza roba u vrijednosti od oko 4,2 milijarde KM što predstavlja nominalno povećanje od 25,7% (854 miliona KM) u odnosu na isti period prethodne godine.¹⁶ S druge strane, ako se poredi samo podaci za mart mjesec 2021. godine u odnosu na isti mjesec prethodne godine rast robnog izvoza iznosio je skoro 60% u odnosu na isti period prethodne godine. Unatoč baznom efektu iz prethodne godine ovo povećanje robnog izvoza predstavlja ohrabrenje kada su u pitanju privredna kretanja u Bosni i Hercegovini. Ovaj rast robnog izvoza je veoma važan ako se ima u vidu cjelokupni ambijent i prisustvo pandemije virusa Covid 19 kako u svijetu tako i u Bosni i Hercegovini. S druge strane, na ovaj način u Bosni i Hercegovini je nastavljen pozitivan trend rasta robnog izvoza iz K4 prethodne godine. Naime, ovaj rast robnog izvoza u aprilu 2021. godine od oko 60% predstavlja nastavak pozitivnog trenda u posljednjih nekoliko mjeseci (decembar 2020. godine 14,8%, januar 2021. godine 3%, februar 2021. godine 11,3%, mart 2021. godine 36,2% i april 2021. godine 59,8%) i veoma je važno da isti bude nastavljen u periodu koji slijedi. Ako se izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u periodu januar-april 2021. godine posmatra po proizvodima, vidljivo je da su najznačajnija povećanja ostvarena u okviru izvoza metalnog otpada koji je udvostručen (2,8 p.p.), namještaja 36,5% (2,7 p.p.), sirovog željeza i čelika 74,6% (2,1 p.p.), električne energije oko 30% (2,0 p.p.), električne opreme oko 40% (1,2 p.p.), mašina i aparata oko 50% (1,2 p.p.), i dr. S druge strane, najznačajnija smanjenja izvoza roba su registrirana u okviru izvoza tekstilnih proizvoda 30% (-0,2 p.p.), farmaceutskih aparata 23,0% (-0,2 p.p.), određenih biljnih i stočnih proizvoda 10,5% (-0,1 p.p.) i dr. Ako se izvoz roba iz Bosne i Hercegovine tokom perioda januar-april 2021. godine posmatra po glavnim trgovinskim partnerima vidljivo je da najviše robe izvezeno na tržište zemalja EU u vrijednosti od 3,1 milijardu KM što predstavlja povećanje od 27,4% u odnosu na isti period prethodne godine. Izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u zemlje CEFTA-e iznosio je 662 miliona KM što predstavlja povećanje od oko 27,5%. Ako se robni izvoz iz Bosne i Hercegovine tokom navedenog perioda posmatra po zemljama vidljivo je da su najznačajnija povećanja zabilježena prilikom izvoza u Hrvatsku 28,2% (3,9 p.p.), Italiju 42% (3,7 p.p.), Srbiju 28% (2,9 p.p.), Sloveniju 27,5% (2,5 p.p.), Njemačku 17,4% (2,8 p.p.) i Austriju 19,2% (1,9 p.p.).

Pored povećanja izvoza roba, nakon dugo vremena u martu i aprilu mjesecu 2021. godine došlo je i do povećanja robnog uvoza. Tako je prema podacima BHAS-a za period januar-april 2021. godine u Bosni i Hercegovini registriran uvoz roba u vrijednosti od 6,1 milijardu KM što predstavlja nominalno povećanje od 12,5% (679 miliona KM) u odnosu na isti period prethodne godine. Ovo na neki način ukazuje da bi tokom K2 2021. godine moglo doći i do postepenog oporavka privatne potrošnje i investicija u Bosni i Hercegovini. Posmatrano po proizvodima, u periodu januar-april 2021. godine najznačajnija povećanja uvoza roba su registrirana u okviru uvoza baznih metala 40,1% (3,0 p.p.), hemijskih proizvoda 14,7 (1,2 p.p.), metalnih proizvoda 27,4% (1,1 p.p.), gume i plastike 22,4% (1,1 p.p.), električne opreme 21,4% (0,5 p.p.) i dr. S druge strane, smanjenja uvoza roba u periodu januar-april 2021. godine registrirana su prilikom uvoza naftnih derivata i prirodnog gasa 47,8% (-0,6 p.p.), farmaceutskih preparata 50% (-0,2 p.p.) biljnih i stočnih proizvoda 14,2% (-0,6 p.p.) i dr.

Ako se uvoz roba u Bosnu i Hercegovinu u periodu januar-april 2021. godine posmatra po glavnim trgovinskim partnerima vidljivo je da najviše robe uvezeno sa tržišta zemalja EU u vrijednosti od oko 3,7 milijardi KM što predstavlja povećanje od 12,9% u odnosu na isti period prethodne godine. Uvoz roba iz zemalja CEFTA-e iznosio je 761 miliona KM što predstavlja povećanje od 15,1%. Ako se robni uvoz u Bosnu i Hercegovinu posmatra po zemljama vidljivo je da su najznačajnija povećanja istog zabilježena prilikom uvoza iz Italije 21,7% (2,4 p.p.),

¹⁶ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini za april 2021. godine-prethodni podaci“, 20.05.2021. godine.

Kine 13,1% (1,0 p.p.), Turske 25,7% (1,3 p.p.), Srbije 14,2% (1,5 p.p.), Njemačke 14,3% (1,8 p.p.), Austrije 16,7% (0,7 p.p.), Slovenije 13,6 (0,2 p.p.) i Hrvatske za 5,0% (-0,5 p.p.).

Prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za period januar-april 2021. godine u Bosni i Hercegovini je registriran vanjskotrgovinski robni deficit od skoro 2 milijarde KM i smanjen je za oko 8,3% (oko 180 miliona KM) u odnosu na isti period prethodne godine. Iako bi ovo smanjenje robnog deficita na prvi pogled moglo predstavljati pozitivan signal, vrijedi istaći da je prevashodno posljedica cikličnih kretanja na domaćem i inostranom tržištu. Naime, smanjenje robnog deficita na implicitan način ukazuje na nizak nivo ekonomske aktivnosti (u okviru potrošnje i investicija) u Bosni i Hercegovini na početku 2021. godine. Posmatrano po proizvodima, najznačajniji deficit je zabilježen u okviru kategorija kao što su naftni derivati, motorna vozila, farmaceutski preparati i prehrambeni proizvodi. S druge strane, Bosna i Hercegovina je i u periodu januar-april 2021. godine nastavila da ostvaruje suficit u okviru proizvoda kao što su električna energija, namještaj, pojedini metalni proizvodi i obuća.

Niži nivo vanjskotrgovinske robne razmjene, a posebno sporiji rast robnog uvoza u odnosu na rast izvoza rezultirali su djelimičnim poboljšanjem ukupne pokrivenosti uvoza izvozom roba u Bosni i Hercegovini koja je u periodu januar-april 2021. godine iznosila 68,5%. Pokrivenost uvoza izvozom sa zemaljama EU iznosila je 83,6%, dok je pokrivenost sa zemljama CEFTA-e iznosila 87%. Detaljniji prikaz vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini u periodu januar-april 2021. godine po HS klasifikaciji prikazan je u tabeli ispod.

Tabela 11: Vanjskotrgovinska robna razmjena za januar-april 2021. godine po HS klasifikaciji

Ukupno i ostali sektori (uključujući proizvodnju za izvoz i uvozi iz ostalih država)	IZVOZ				UVOZ				DEFICIT				Pokrivenost uvoza izvozom
	Januar_April_2021		2020/2021 promjena %		Januar_April_2021		2020/2021 promjena %		Januar_April_2021		2020/2021 promjena %		
	u mil KM	u mil KM	g/g	pp	u mil KM	u mil KM	g/g	pp	u mil KM	u mil KM	g/g	pp	
UKUPNO	3325	4178	25,7	25,7	5421	6100	12,5	12,5	-2096	-1922	-8,3	-8,3	68,5%
1 ŽIVOTINJE I PROIZVODI PROIZVODI BIJELNOG	55	44	-20,0	-0,3	171	180	5,3	0,17	-116	-136	17,2	0,95	24,4%
2 POBUKLA MASTI I ULJA	64	59	-7,2	-0,14	255	254	-0,4	-0,02	-191	-195	1,9	0,17	23,2%
3 ŽVOTINJSKOG PREHRAMBENE	34	28	-17,4	-0,18	66	52	-21,2	-0,26	-32	-24	-25,2	-0,39	53,8%
4 PRERAĐEVNE PROIZVODI	104	115	10,7	0,33	480	519	8,1	0,72	-376	-404	7,4	1,33	22,2%
5 MINERALNOG PROIZVODI NEKEMIKALNE	355	432	21,9	2,33	939	638	-29,9	-5,18	-585	-226	-61,3	-17,10	65,7%
6 INDUSTRIJE ILI PLASTIČNE MASE,	260	282	8,5	0,67	567	600	5,8	0,61	-307	-318	3,5	0,52	47,0%
7 GUMI I KAUKČUK	160	199	24,6	1,18	409	481	17,6	1,33	-249	-282	13,1	1,56	41,4%
8 KOŽA I KRZNO	36	40	10,2	0,11	126	98	-22,2	-0,52	-90	-58	-35,3	-1,51	40,8%
9 DRYU I PROIZVODI OUB DRVETA	207	261	26,3	1,64	110	111	0,9	0,02	97	150	55,3	-2,55	235,1%
10 ČELIČNA, PAPIR I KARTON I NJIHOVI TEKSTIL I TEKSTILNI	96	108	12,5	0,36	148	140	-5,4	-0,15	-52	-32	-38,5	-0,95	72,1%
11 PROIZVODI OBUĆA, SEŠIKI, KAPE I	189	211	11,5	0,65	401	402	0,2	0,02	-212	-191	-9,8	-0,99	52,5%
12 SLIČNI PROIZVODI PROIZVODI OUB	201	223	10,7	0,65	129	106	-17,8	-0,42	72	117	61,6	-2,13	210,4%
13 KAMENA, GIPSA, BIDELI, PLEKALNI	36	38	5,8	0,06	119	115	-3,4	-0,07	-83	-77	-7,3	-0,29	33,0%
14 METALI I NJIHOVI BAZNI METALI	10	21	103,9	0,32	8	19	137,5	0,20	2	2	-18,2	0,02	109,5%
15 PROIZVODI OUB BAZNIH MASLINA, AFKATI,	533	798	49,7	7,97	722	831	15,1	2,01	-189	-33	-82,5	-7,44	96,0%
16 MEHANIČKI I TRANSPORTNA	508	654	30,7	4,62	849	876	3,2	0,50	-349	-222	-36,3	-6,04	74,7%
17 SREDSTVA I NJIHOVI SATU I, MEKANI	103	126	21,9	0,68	482	401	-16,8	-1,49	-379	-275	-27,4	-4,94	31,4%
18 MUZIČKI I OKUZE I MUMIJA, NJIHOVI DJELOVI I	9	14	52,2	0,14	86	92	7,0	0,11	-77	-78	1,6	0,06	15,2%
19 UVAJENI I NEVAJENI, KOLEKCIJSKI	47	65	38,3	0,54	5	5	-8,0	-0,01	-42	60	-43,8	-0,88	1413,0%
20 RAZNI PROIZVODI	324	452	39,5	3,85	159	149	-6,3	-0,18	165	303	83,6	-6,56	303,4%
21 UVAJENI I NEVAJENI, KOLEKCIJSKI	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0,0%
98 NERAZVRSTANO	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0,0%

Izvor: BHAS

5. Strane direktne investicije

U vrijeme pisanja informacije nisu bili dostupni podaci o ulaganjima SDU u 2021. godini

Prema podacima Centralne banke Bosne i Hercegovine u platnom bilansu za 2020. godinu ukupna SDU su uz negativnu stopu rasta od 7,5% g/g dostigla 625,6 mil. KM (neto finansijska pasiva). U okviru ovoga iznosa reinvestirane zarade (kao najmobilniji dio ulaganja) su sa dostignutih 302,1 mil. KM registrovale smanjenje od 21,3% g/g. Sa ovim iznosom su ostvarile učešće u ukupnim SDU sa 48,3% što je manje za 8,4 p.p. u odnosu na isti period prošle godine.

Grafikon 14: Ulaganja u Bosni i Hercegovini od 2018. do 2020. god. (u mil. KM)

Izvor: CBBiH

Tabela 12: Strana direktna ulaganja po kvartalima

U milionima KM	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2018	319,2	187,6	303,9	170,0	980,8
2019	252,2	405,6	48,6	-29,9	676,6
2020	237,2	140,1	98,1	150,1	625,6

Izvor: CBBiH

Kreditna agencija Moody's Investors Service je 21.08.2020. godine potvrdila već ranije ustanovljenu ocjenu „B3 stabilni izgledi” a i kreditna agencija Standard & Poor's 28.08.2020. godine je također potvrdila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B stabilni izgledi“.